

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lentoliikenteen valvontamaksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä lokakuuta 2011 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen
eduskunnalle laiksi lentoliikenteen valvonta-
maksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta
(HE 66/2011 vp).

- yksikön päällikkö, hallitusneuvos Silja Ruokola, liikenne- ja viestintäministeriö
- apulaisjohtaja Susanna Metsälampi ja osastonjohtaja Juhani Nikula, Liikenteen turvallisuusvirasto
- toimitusjohtaja Juha-Pekka Pystynen, Finnavia Oyj
- talousjohtaja Erno Hildén, Finnair Oyj.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet
— valtiovarainministeriö
— Blue1.

HALLITUKSEN ESITYS

Lentoliikenteen valvontamaksusta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jokaiseen edellisenä kalenterivuonna lentoasemalta kaupallisessa ilmakuljetuksessa olevalla ilma-aluksella lähteneeseen, vähintään kaksivuotiaaseen matkustajaan kohdistuvan lentoliikenteen

valvontamaksun määrää korotettaisiin 1,00 eurosta 1,20 euroon.

Esitys liittyy vuoden 2012 valtion talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2012 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksen-

mukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Lentoliikenteen valvontamaksu on veronluonteinen maksu, joka peritään lentoaseman pitäjältä. Maksun kantamisesta ja valvonnasta

huolehtii Liikenteen turvallisuusvirasto. Lentoliikenteen valvontamaksua peritään valtiolle lentoturvallisuuden valvontaa ja ilmailun julkisia hallintotehtäviä varten eli Liikenteen turvallisuusviraston ilmailutoimialan nettomenojen kattamiseen. Liikenteen turvallisuusviraston ilmailutoimialan kokonaismenoksi vuonna 2012 arvioidaan yhteensä 19,5 miljoonaa euroa. Viraston julkisoikeudellisista suoritteista aiheutuvat menot 4,7 miljoonaa euroa katetaan niistä perittävillä maksuilla. Lentoliikenteen valvontatehtävien menot ovat hallituksen esityksen mukaan 11,8 miljoonaa euroa. Valvontamaksutulot tuloutetaan valtion talousarvion tulopuolelle veronluontoisiin tuloihin.

Liikenteen turvallisuusvirastolle osoitetaan lisäksi osana nettomäärärahaa Eurocontrol-lennonvarmistusjärjestön jäsenmaksua varten 3 miljoonaa euroa, joka siirretään liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikenteen turvallisuusviraston maksettavaksi vuonna 2012. Tätä kustannuserää ei siis kateta kerättävillä valvontamaksuilla.

Valvontamaksun suuruutta joudutaan hallituksen esityksen mukaan arvioimaan uudelleen johtuen toisaalta lentoliikenteen matkustajamäärien kehityksestä sekä toisaalta ilmailuviranomaisen kustannusten noususta.

Maksu oli vuoden 2006 alusta 0,90 euroa matkustajaa kohti, mutta lentomatkustajien määrän kasvettua ennakoitua nopeammin sen määrä laskettiin 0,80 euroon vuoden 2008 alusta lukien. Tulojen ja menojen vastaavuus toteutui hyvin vuoteen 2009 asti. Maksun perusteena olevien matkustajien määrä kuitenkin laski vuoden 2009 8,3 miljoonan tasosta, ja vuonna 2010 matkustajamäärä oli 8,1 miljoonaa matkustajaa. Lentoliikenteen valvontamaksusta annettua lakia muutettiin vuoden 2011 alusta lukien, kun valvontamaksua korotettiin 0,80 eurosta 1,00 euroon.

Vuoden 2012 laskutusperustetta arvioitaessa on käytetty perusteena kymmenen prosentin matkustajamäärän kasvua vuoteen 2010 verrattuna, mikä tarkoittaisi noin 9 100 000 matkustajaa. Arviot matkustajamäärästä perustuvat Finavia Oyj:n heinäkuun ennusteeseen matkustajamäärän kasvusta. Matkustajamäärän kasvu voi

Finavian arvion mukaan vaihdella vuonna 2011 jopa 10—15 %:n välillä.

Vuonna 2012 valvontamaksulla katettavien menojen määräksi arvioidaan 11,8 miljoonaa euroa. Kustannusten nousu johtuu hallituksen esityksen mukaan muun muassa yleisestä kustannustason noususta. Nykyisellä maksun suuruudella alijäämä olisi 3,1 miljoonaa euroa. Esityksen mukaisella maksun korotuksella 1,20 euroon tulokertymän arvioidaan olevan noin 10,5 miljoonaa euroa. Alijäämä olisi 1,3 miljoonaa euroa. Maksun kustannusvastaavuus olisi korotuksen jälkeen 89 %.

Ministeriö tulee samanaikaisesti laskemaan ilmailun julkisoikeudellisten suoritteiden maksumenoja vuoden 2012 alusta.

Valiokunnan johtopäätökset.

Valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella esitettyä maksun korottamista lentoliikenteen turvallisuuden kannalta olennaisen viranomaisvalvonnan turvaamiseksi välttämättömänä. Valiokunta pitää tärkeänä, että ilmailun nykyinen hyvä turvallisuustaso Suomessa varmistetaan myös jatkossa ilmailuviranomaisen toiminnan riittävällä rahoituksella.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että valvontamaksun ehdotetun korotuksen vaikutuksia lentoliikenteeseen seurataan, ja mikäli valvontamaksun maksukertymä kasvaa jatkossa lentoliikenteen asiakasmäärien lisääntyessä tai viranomaisten menojen vähentyessä selkeästi yli viranomaistoimintojen tarpeen, maksun tasoa arvioidaan uudelleen tarvittaessa pikaisellakin aikataululla. Valiokunta pitää hyvänä sitä, että viraston julkisoikeudellisten suoritteiden maksumenoja alennetaan vuoden 2012 alusta.

Valiokunta pitää välttämättömänä tehostaa Liikenteen turvallisuusviraston toimintojen kustannustehokkuutta. Kansainvälinen lentoliikenne on äärimmäisen kilpailtu, eivätkä asiakasmäärien kasvusta huolimatta lentoyhtiöt ole saaneet toimintansa kannattavuutta paranemaan. Lentoliikenteen nykyinen taloudellinen tilanne huomioon ottaen on voitava edellyttää, että viranomaistoiminnan maksujen korotukset ovat hyväksyttäviä. Korotustarve on perusteltava sel-

keästi ja läpinäkyvästi. Valvontamaksun tyyppisistä valtion yksipuolisesti määräämistä maksuista ei saa muodostua viranomaistoiminnan rahoitusautomaatteja.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että viimeistään tulevassa liikennepoliittisessa selonteossa selvennetään liikenteen eri toimialojen ja valtion kustannusten jako muun muassa yhä kasvavista Liikenteen turvallisuusviraston viranomaispalveluista. Tässä tarkastelussa on otettava huomioon sekä virastolle annettujen tehtä-

vien jatkuva kasvu ja toimintojen järjeistämismahdollisuudet että lentoliikenteen yleinen kannattavuus ja kaikki kannattavuutta rasittavat viranomais- ja ympäristömaksut.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Arto Satonen /kok
vpj. Osmo Kokko /ps (osittain)
jäs. Thomas Blomqvist /r
Ari Jalonen /ps
Kalle Jokinen /kok
Jukka Kopra /kok
Merja Kuusisto /sd
Suna Kymäläinen /sd

Johanna Ojala-Niemelä /sd
Raimo Piirainen /sd
Janne Sankelo /kok
Eila Tiainen /vas
Reijo Tossavainen /ps
Mirja Vehkaperä /kesk
vjäs. Eeva Maria Maijala /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine.